



# Ministerstwo Sprawiedliwości

Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich

DSRIN-IV.071.16.2024  
Warszawa, 06 maja 2024 r.

**Pani**

**Martyna Tamara Kowacka**

**Związek Harcerstwa Polskiego**

*Szanowna Pani,*

w nawiązaniu do korespondencji w sprawie wątpliwości interpretacyjnych do ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o *przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 i 1606), dalej zwanej „ustawą”, uprzejmie informuję, że Minister Sprawiedliwości nie jest organem uprawnionym do dokonywania legalnej wykładni przepisów prawa. Jednakże uprzejmie przedstawiam następujące informacje, pod rozwagę przy podejmowaniu przez Państwa decyzji.

Dnia 13 maja 2016 r. została uchwalona ustawa o *przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym* (ogłoszona w Dzienniku Ustaw z 2016 r. poz. 862), dalej zwana: ustawą. Ustawa weszła w życie dnia 1 października 2017 r. W tej dacie wszedł w życie także jej art. 21, który stanowił, że przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności byli obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o *zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606), dalej zwanej: ustawą nowelizującą,

dokonano zmian w art. 21 ustawy, która otrzymała tytuł *ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* (Dz. U. z 2024 r. poz. 560), dalej: ustawa o ochronie małoletnich. Przede wszystkim rozszerzono katalog aktywności, które wymagają przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem do innej działalności sprawdzenia czy dane osoby, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności, są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

Obecnie katalog określony w art. 21 ust. 1 ustawy wskazuje, że chodzi o takie aktywności jak wychowanie, edukacja, wypoczynek, leczenie, świadczenie porad psychologicznych, rozwój duchowy, uprawianie sportu lub realizacja innych zainteresowań przez małoletnich, lub opieka nad nimi.

Oznacza to zmianę w stosunku do pierwotnego przepisu **polegającą na dodaniu:** świadczenia porad psychologicznych, rozwoju duchowego, uprawiania sportu lub realizacji innych zainteresowań przez małoletnich.

Na mocy nowelizacji w art. 21 ustawy o ochronie małoletnich nałożono obowiązki także na osobę, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności takiej jak wychowanie, edukacja, wypoczynek, leczenie, świadczenie porad psychologicznych, rozwój duchowy, uprawianie sportu lub realizacja innych zainteresowań przez małoletnich, lub opieka nad nimi. Osoba ta ma obowiązek przedłożenia pracodawcy lub innemu organizatorowi informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV *Kodeksu karnego*, w art. 189a i art. 207 *Kodeksu karnego* oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

Weryfikacja danych o karalności oraz weryfikacja w Rejestrach, zgodnie z brzmieniem art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich, odbywają się tak jak do 15 lutego 2024 r.: „*przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności*”. Oznacza to, że sprawdzenie danej osoby pod kątem przestępstw

wymienionych w art. 21 ust. 3 ustawy o ochronie małoletnich ma się odbyć przed dopuszczeniem do działalności wymienionej w art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich.

Trzeba zaznaczyć, że tylko przepisy szczególne w stosunku do ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o *Krajowym Rejestrze Karnym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 276; dalej: ustawa o KRK) mogą przewidywać „termin ważności” zaświadczenia z KRK. Na chwilę obecną ani ustawa o KRK ani ustawa o ochronie małoletnich nie określają takich terminów. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że sytuacja prawna osób znajdujących się w Rejestrze zmienia się z dnia na dzień.

Sprawdzenie danych z zakresu przestępstw opisanych w art. 21 ust. 3 ustawy o ochronie małoletnich odbywa się w tych samych sytuacjach co sprawdzenie w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Stąd też za aktualną należy uznać dotychczasową interpretację, że obowiązek weryfikacji osoby, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub osoby mającej być dopuszczoną do innej działalności, w przypadku gdy rzeczywisty zakres jej zadań/obowiązków będzie związany co najmniej z jedną z aktywności wymienionych w art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich, ciąży odpowiednio na pracodawcy lub innym organizatorze, a nie na podmiocie, gdzie tak zatrudniony pracownik bądź osoba dopuszczona do innej działalności wykonuje swoje obowiązki służbowe bądź działa.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich, weryfikacji w rejestrze oraz sprawdzenia pod kątem karalności za przestępstwa wymienione w art. 21 ust. 3 ustawy o ochronie małoletnich podlegają osoby, których rzeczywiste zadania/obowiązki w ramach stosunku pracy lub działalności wiążą się z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. W konsekwencji należy stwierdzić, że nie ma znaczenia, czy dana osoba jest drużynowym, czy też przybocznym. Każdorazowo należy natomiast uwzględniać, czy dana osoba wykonuje zadania/obowiązki wymienione w art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich.

W opinii Ministerstwa Sprawiedliwości, art. 21 oraz art. 22b i c ustawy o ochronie małoletnich nie kreują obowiązku uzyskiwania od rodziców albo opiekunów oświadczenia, którego treścią byłoby wyrażenie zgody na nocleg dziecka pod opieką innej osoby aniżeli rodzic albo opiekun podczas zorganizowanych wyjazdów typu obóz, biwak.

Z art. 21 ustawy o ochronie małoletnich wynika obowiązek przedstawienia przez obywatela polskiego, posiadającego także obywatelstwo innego państwa, danych z zakresu przestępstw z Krajowego Rejestru Karnego oraz rejestrów państwa obywatelstwa.

Wymiana informacji pomiędzy rejestrami, a tym samym uzyskiwanie informacji dotyczącej karalności za pośrednictwem Biura Krajowego Rejestru Karnego dotyczy państw członkowskich Unii Europejskiej i odbywa się w oparciu o przepisy decyzji ramowej Rady 2009/315/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie organizacji wymiany informacji pochodzących z rejestru karnego pomiędzy państwami członkowskimi oraz treści tych informacji (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 93, str. 23 z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 powołanej decyzji każde państwo członkowskie wyznacza organ centralny do celów stosowania decyzji ramowej. Z posiadanych przez to Biuro informacji wynika, że zazwyczaj są to komórki ministerstw sprawiedliwości lub spraw wewnętrznych danego państwa albo wyznaczone komórki w policji. Należy jednakże podkreślić, że wyłącznie w sprawach związanych z postępowaniem karnym istnieje obowiązek odpowiedzi na przesłane zapytanie. W sprawach poza postępowaniem karnym to wewnętrzne prawo państwa zapytanego decyduje o tym, czy na zapytanie może zostać udzielona odpowiedź. W rezultacie nie można przyjąć założenia, że do celów innych niż postępowanie karne składający zapytanie do innego p.cz. UE za pośrednictwem Biura Krajowego Rejestru Karnego uzyska odpowiedź.

Ustawa nowelizująca art. 21 weszła w życie dnia 15 lutego 2024 r. W opinii Ministerstwa Sprawiedliwości, dopuszczenie danej osoby po tej dacie do działalności (aktywności), która dotychczas nie była ujęta w tym przepisie, rodzi konieczność dokonania sprawdzenia. Ustawa nie zawiera bowiem przepisu zezwalającego na odstępianie od tego obowiązku, jeżeli działalność danej osoby jest rozszerzana także na aktywność, która dotychczas nie była w nim wymieniona.

Ustawa o ochronie małoletnich nie zawiera przepisów szczegółowo regulujących treść oświadczenia, o których mowa w art. 21 ust. 5 i 7 ustawy o ochronie małoletnich. Bez wątpienia jednak należy je sporządzić w sposób nadający mu walor dokumentu. Nie jest wystarczającym przesłaniem oświadczenia mailem.

Jak już wskazano wyżej, zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie małoletnich weryfikacji podlegają osoby, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Według Ministerstwa Sprawiedliwości, ten przepis nie daje uprawnienia do weryfikacji osób, których rzeczywisty zakres zadań/obowiązków nie będzie związany co najmniej z jedną z aktywności wymienionych w art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich.

Obecne brzmienie art. 21 ustawy o ochronie małoletnich nie zawiera wyjątków umożliwiających odstępnie od weryfikacji osoby, która podejmuje działalność wymienioną w tym przepisie.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na różnice między wymaganymi zakresami informacji z KRK uzyskiwanymi na podstawie ustawy o RSPTS i/lub ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2022 r. poz.2230 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 22c ust. 3 ustawy o ochronie małoletnich, obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich mają podmioty świadczące usługi hotelarskie oraz turystyczne, a także prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego, **w zakresie niezbędnym do zapewnienia ochrony małoletnich**. Standardy, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju prowadzonych usług, określają w szczególności:

- 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między personelem podmiotu a małoletnim, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) zasady i procedury identyfikacji małoletniego przebywającego w obiekcie hotelarskim i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w tym obiekcie;

3) zasady i procedury reagowania w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że dobro małoletniego znajdującego się na terenie obiektu hotelarskiego lub korzystającego z usług turystycznych jest zagrożone;

4) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie sądu opiekuńczego;

5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu podmiotu do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.

Celem regulacji jest wzmocnienie ochrony małoletnich i zabieganie sytuacjom ich krzywdzenia, w tym wypełniającego znamiona jednego z czynów zabronionych wymienionych w rozdziale XXV Kodeksu karnego. Obowiązek wprowadzenia standardów określających, m. in. zasady i procedury identyfikacji małoletniego przebywającego w obiekcie hotelarskim i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w tym obiekcie, ma doprowadzić do wzmożenia czujności u pracowników hoteli i innych obiektów o podobnym przeznaczeniu. Ustawa nie reguluje sposobu i zasad przeprowadzania tej identyfikacji. Ministerstwo Sprawiedliwości zauważa, że w Polsce nie istnieje obowiązek posiadania przez małoletnich dowodów osobistych i ich okazywania przy meldunku w hotelu, hostelu, itp. Nie zawsze będzie więc możliwe okazanie dokumentu dziecka. W opinii Ministerstwa Sprawiedliwości, w większości przypadków wystarczającym będzie zapytanie osoby dorosłej albo opiekuna o dane dziecka i relację do dziecka, a także, o ile będzie zasadne i możliwe, zapytanie samego dziecka. Natomiast jeżeli w tym aspekcie pojawią się wątpliwości, np. dorosły ma bagaż – dziecko nie, pokój został wynajęty na krótki czas (kilka godzin), zasadnym będzie poproszenie dziecka o legitymację, gościa o podpisanie oświadczenia, że dziecko o konkretnych danych osobowych przebywa pod jego opieką lub podjęcie innych działań przyjętych w danym obiekcie.

W art. 22 ust. 5 ustawy o ochronie małoletnich nałożono na osobę, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do działalności, obowiązek złożenia pracodawcy lub innemu organizatorowi oświadczenia o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych

niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa. Pojęcie to nie zostało zdefiniowane w ustawie, toteż w braku szczegółowych regulacji należy je wyklądać w zgodzie z przepisami dotyczącymi miejsca zamieszkania, przy uwzględnieniu celu art. 22 ust. 5 ustawy o ochronie małoletnich.

Zgodnie z art. 25 *Kodeksu cywilnego* miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Należy zauważyć, że to na etapie prac sejmowych w ustawie zmieniono pierwotnie występujący w projekcie (druk sejmowy 3309) termin „miejsce zamieszkania” na określenie „państwo, w którym zamieszkiwała”.

*Z wyrazami szacunku*

Beata Turek

Dyrektor - Sędzia

Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich

/podpisano elektronicznie/

Potwierdzam zgodność wydruku z dokumentem wydanym w postaci elektronicznej:

Identyfikator dokumentu	4763093.12274256.8890234
Nazwa dokumentu	Pismo z DSRiN.pdf
Tytuł dokumentu	Pismo z DSRiN
Sygnatura dokumentu	DSRiN-IV.071.16.2024
Data dokumentu	2024-05-06 16:57:40
Skrót dokumentu	8B8FCE18FF0EF580B8B27BE6B4333501F62CDC7E
Wersja dokumentu	1.9
Data podpisu	2024-05-06
Sygnatariusz	Beata Turek
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
Akceptacja	Turek Beata, 2024-05-06 16:17:30, wersja 1.3 (Dyrektor - Sędzia, Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich (DSRiN), Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich (DSRiN)) Ministerstwo Sprawiedliwości
Akceptacja	Matysek Agnieszka, 2024-04-25 17:06:48, wersja 1.2 (Główny Specjalista - Sędzia, Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich (DSRiN), Zespół do spraw Pomocy Pokrzywdzonym (DSRiN-IV)) Ministerstwo Sprawiedliwości
Akceptacja	Matysek Agnieszka, 2024-04-24 18:24:21, wersja 1.1 (Główny Specjalista - Sędzia, Departament Spraw Rodzinnych i Nieletnich (DSRiN), Zespół do spraw Pomocy Pokrzywdzonym (DSRiN-IV))

	<b>Ministerstwo Sprawiedliwości</b>
	EZD 3.118.1.1.
Data wydruku:	2024-05-07 07:22:06
Autor wydruku:	Grajewska-Pasymowska Aleksandra w zastępstwie za Sekretariat DSRiN-IV.